

TTC Finans AS v/styret
Postboks 9169 Grønland
0134 OSLO

VÅR REFERANSE
19/5296

DERES REFERANSE

DATO
06.02.2020

Tilsynsrapport og tilbakekall av konsesjon

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i TTC Finans 24. mai 2019. Tilsynet ble gjennomført som et ledd i Finanstilsynets risikobaserte tilsynsvirksomhet. Hovedformålet med tilsynet var å gjennomgå foretakets etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet har også mottatt informasjon fra politiet om at flere kunder mener å ha fått sin identitet misbrukt til å sende transaksjoner de ikke vedkjenner seg gjennom TTC Finans AS.

Til grunn for disse merknadene ligger Finanstilsynets foreløpige rapport, og varsel om tilbakekall av konsesjon, av 5. august 2019, etter stedlig tilsyn i TTC Finans AS ("TTC Finans", "foretaket", "betalingsforetaket") 24. mai 2019. Videre vises det til foretakets kommentarer ("tilsvaret") til foreløpig rapport 6. september 2019 gitt av advokat Øystein Haugland, samt påfølgende vedlegg.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

1 Betalingsforetakets etterlevelse av hvitvaskingsloven og tilhørende forskrift

1.1 Risikovurdering

Hvitvaskingsloven § 7 stiller krav til "virksomhetsinnrettet risikovurdering" for hvitvasking og terrorfinansiering.

I den foreløpige rapporten fra stedlig tilsyn, viste Finanstilsynet til at foretaket kun har en meget kortfattet og overordnet risikovurdering, men ingen spesifikk virksomhetsinnrettet risikovurdering. En slik risikovurdering skal være tilpasset virksomhetens "art og omfang", og ta i betraktning foretakets produkter, tjenester, kundeforhold, type kunder og kundegrupper, samt geografiske forhold, jf. hvitvaskingsloven § 7 andre ledd.

I tilsvarets punkt 2, viser foretaket til at risikovurderingen kan forbedres, samt til et pågående arbeid med forbedring av rutineverket, og at nevnte rutineverk inneholder en "betydelig mengde detaljer om anti-hvitvasking og terrorfinansieringsarbeidet i foretaket", samt til at "Rutinebeskrivelsene er på enkelte punkter virksomhetsinnrettede".

Finanstilsynet viser her blant annet til "Nasjonal risikovurdering Hvitvasking og terrorfinansiering i Norge 2018", samt Finanstilsynets "Risikovurdering - hvitvasking og terrorfinansiering" fra juli 2018, som begge konkluderer med at betalingstjenesten "pengeoverføringer" innebærer høy risiko

for hvitvasking og terrorfinansiering. Det fremgår av Finanstilsynets risikovurdering s. 10 at "Pengeoverføringer må antas å representere den største risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering, slik foretakene drives i dag. Når pengeoverføringen tilbys over landegrensene, eller til konfliktområder, øker risikoen. Det er utbredt bruk av kontanter ved overføringer gjennom betalingsforetak og agenter. Sett sammen med at betalingsforetakenes og agentenes gjennomføring av kundekontroll ofte er utilstrekkelig, gjør dette at disse er svært anvendelige for hvitvasking av ulovlig ervervede midler."

Finanstilsynet kan ikke se at forholdene som er beskrevet i tilsvaret endrer Finanstilsynets vurdering av at foretaket på tilsynstidspunktet ikke hadde en virksomhetsinnrettet risikovurdering i henhold til hvitvaskingsloven § 7. Finanstilsynet vurderer at de avdekkede manglene ved risikovurderingen utgjorde en alvorlig overtredelse av foretakets lovpålagte forpliktelser.

Det anses som skjerpene at risikovurderingen var såpass mangelfull, sett hen til foretakets meget høye iboende risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, jf. redegjørelse ovenfor.

Den "virksomhetsinnrettede risikovurderingen" iht. hvitvaskingslovens § 7, er helt grunnleggende og vesentlig for iverksettelsen av kundetiltak og løpende oppfølging, som også skal være risikobaserte. Se nærmere omtale nedenfor.

1.2 Hvitvaskingsrutine

I foreløpig rapport, påpekte Finanstilsynet at hvitvaskingsrutinen inneholdt utdaterte lovhenvvisninger, samt henvisninger til forrige frysveileder og til Finanstilsynets tidligere veiledning til hvitvaskingsloven fra 2009 (rundskriv 8/2009). Det ble også påpekt at rutinens regulering av rapportering til Valutaregisteret var utilstrekkelig, og at det manglet informasjon om krav som fulgte av dagjeldende "forordning (EF) nr. 1781 2006 om opplysninger om betaleren som skal følge med pengeoverføringer", jf. hvitvaskingsforskriften § 10-1.

Finanstilsynet påpekte videre en utilstrekkelig beskrivelse av undersøkelsesplikten knyttet til transaksjoner som "foretas til eller fra person i et land eller område som ikke har tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering", jf. hvitvaskingsloven § 25 andre ledd bokstav d. I tillegg, påpekte Finanstilsynet at hvitvaskingsrutinen ikke inneholdt en særskilt beskrivelse av hvordan kunder skal risikoklassifiseres, og hvilke kundetiltak som skal iverksettes.

I tilsvaret viser foretaket til at utdaterte henvisninger er rettet, og at undersøkelsesplikt i tråd med hvitvaskingsloven § 25 andre ledd bokstav d, er tatt inn i rutineverket. Foretaket viser videre til at de har hatt separate rutiner om henholdsvis rapportering til Valutaregisteret, og opplysninger som skal følge en betaling, jf. hvitvaskingsforskriften § 10-1, og at disse nå er innlemmet i et samlet rutineverk for compliance. For øvrig gjør foretaket oppmerksom på at henvisningen til tidligere veileder til hvitvaskingsloven skyldes en ren feilskrift.

Finanstilsynet viser til at en hvitvaskingsrutine skal sikre at "virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfylder plikter" etter hvitvaskingslovens bestemmelser, jf. hvitvaskingsloven § 8 første ledd. Det er på det rene at slik risiko ikke var identifisert på tilsynstidspunktet, jf. dette brev punkt 1.1. Videre var hvitvaskingsrutinens beskrivelse av risikoklassifisering, og gjennomføring av kundetiltak, utilstrekkelig. Finanstilsynet bemerker at hvitvaskingsrutinen skal være et hjelpemiddel

for medarbeiderne i virksomheten. De påpekte forhold kan ha medvirket til utilstrekkelig etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.

Finanstilsynet tar foretakets opplysninger og oppdatering av rutineverk til etterretning, men finner det likevel alvorlig at hvitvaskingsrutinen, slik den forelå på tilsynstidspunktet, ikke reflekterte foretakets geografiske risiko, eller ga tilstrekkelig veiledning for gjennomføring av kundetiltak. Finanstilsynet konkluderer med at hvitvaskingsrutinen ikke tilfredsstilte lovens krav, jf. hvitvaskingsloven § 8.

1.3 Kundetiltak

Etter det stedlige tilsynet ble foretaket bedt om å oversende nærmere angitte stikkprøver av gjennomførte kundetiltak. Finanstilsynets bestilling av stikkprøver fremgår av e-post sendt til foretaket 29. mai 2019, og bestod av en rekke spesifikke kunder angitt i regneark som ble vedlagt, samt [REDAKERT]. Som påpekt i Finanstilsynets foreløpige rapport, var det mottatte materialet av en slik art at det ikke lot seg vurdere, både på grunn av lesbarhet, og manglende begrunnelser og redegjørelser for gjennomførte tiltak. Finanstilsynets foreløpige konklusjon var derfor at foretaket ikke hadde dokumentert tilstrekkelige kundetiltak, og at det dermed forelå alvorlige og gjennomgående mangler i etterlevelsen av hvitvaskingsloven §§ 11, 12 og 13.

I tilsvaret til foreløpig rapport, har foretaket ikke korrigert de mangelfulle stikkprøvene, men isteden sendt inn stikkprøver for ti andre kunder som har vært underlagt forsterkede tiltak. Dette er stikkprøver foretaket valgte ut selv. De innsendte stikkprøvene inneholder kundetiltak som ble gjennomført ca. medio 2017, og er av flere grunner av liten verdi for å konkludere om foretakets etterlevelse. Det er på det rene at foretaket ikke har sendt inn dokumentasjon i tråd med Finanstilsynets forespurte stikkprøvekontroll, og det som ble innsendt er ikke egnet til å endre Finanstilsynets konklusjon fra den foreløpige rapporten.

Under det stedlige tilsynet ble det opplyst at 352 kunder var underlagt forsterkede kundetiltak. Det ble også innhentet en liste (mottatt 12. juni 2019, oppdatert 6. september 2019) over foretakets kunder underlagt forsterkede tiltak. Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at samtlige av disse kundene er oppført med medium eller lav risiko i den aktuelle listen, til tross for at kundene under det stedlige tilsynet ble opplyst å være underlagt forsterkede tiltak.

I tilsvaret forklares dette med at kundene på et tidligere tidspunkt har vært klassifisert med høy risiko, men at gjennomføringen av forsterkede tiltak har "avkrefte mistanke", og at kundene derfor er nedklassifisert til middels eller lav risiko.

Finanstilsynet er ikke uenig i at det kan være en sammenheng mellom forsterkede kundetiltak jf. § 17, og nærmere undersøkelser jf. § 25. Videre vil omklassifisering av kunder til lavere risikonivå kunne forekomme. Det er allikevel ikke slik at det å avkrefte en mistanke etter nærmere undersøkelser i seg selv gir grunnlag for at et kundeforhold i sin helhet skal klassifiseres med lavere risiko. Finanstilsynet finner det svært usannsynlig at det angivelig ikke finnes grunnlag for at én eneste kunde er underlagt forsterkede tiltak på løpende basis. Det vises igjen til foretakets høye iboende risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, se nærmere ovenfor under 1.1, samt foretakets manglende risikoforståelse.

Det grunnleggende kravet etter hvitvaskingsloven § 9, er at kundetiltakene skal være risikobaserte. Finanstilsynet viser til mangler ved foretakets risikovurdering og hvitvaskingsrutine, jf. denne rapportens punkt 1.1 og 1.2, og at nevnte mangler gir et utilstrekkelig utgangspunkt for etterlevelse av nevnte krav.

Finanstilsynet konkluderer at betalingsforetaket ikke har dokumentert tilstrekkelige kundetiltak, herunder iverksettelse av forsterkede kundetiltak som er av vesentlig betydning for virksomhet med høy iboende risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Det foreligger alvorlige og gjennomgående mangler i etterlevelsen av hvitvaskingsloven §§ 11, 12, 13 og 17.

1.4 Overvåkning, nærmere undersøkelser og rapportering

Transaksjonsovervåkning og nærmere undersøkelser,

Betalingsforetak har plikt til å gjennomføre løpende oppfølging, foreta nærmere undersøkelser, og å rapportere mistenkelige forhold, jf. hvitvaskingsloven §§ 24, 25 og 26.

Under det stedlige tilsynet, ble oppgaver knyttet til blant annet løpende oppfølging av transaksjoner, jf. hvitvaskingsloven § 24, beskrevet av foretaket som delt mellom TTC Finans lokalt, og Taaj-nettverket ("Taaj") sentralt. Taaj er nettverket foretaket bruker til å gjennomføre pengeoverføringer. Taaj leverer også deler av IT-systemene foretaket benytter for sin virksomhet i Norge.

Finanstilsynet skrev i foreløpig rapport at det, i oppfølgingsspørsmål etter det stedlige tilsynet, ble etterspurt en nærmere redegjørelse for oppgavefordelingen mellom Taaj og TTC i forbindelse med undersøkelse av mistenkelig aktivitet. Det ble også etterspurt hvilket avtaleverk som finnes partene imellom. Disse spørsmålene ble ikke besvart av foretaket. I tilsvaret står det at "TTC Finans og Taaj har avtale med ansvarsfordeling og plikter og forventning av rutine og tiltak som skal utføres av begge parter", men det er kun vedlagt "Taaj AML/CFT Policy", "Enterprise Risk Management" og "AML/CFT manual procedures" vedr. Somalia. Ingen av disse regulerer oppgavedeling og plikter hva angår alarmhåndtering og undersøkelser av mistenkelige forhold.

Oppgavedelingen Finanstilsynet ble presentert for, under det stedlige tilsynet, innebærer at TTC overvåker transaksjoner manuelt i forbindelse med å være den som møter kunden, eksempelvis indikatorer basert på atferd og samtale "ansikt til ansikt". Denne oppfølgingen omfatter også en viss fortløpende gjennomgang av større transaksjoner. Finanstilsynet fikk opplyst at Taaj gjennomfører elektronisk overvåkning, og er den som innledningsvis foretar undersøkelser basert på 'alarmscenarier' eller andre oppdagede avvik. Dersom mistanken ikke avkrefte, går alarmen til videre behandling hos TTC, for kundetiltak, nærmere undersøkelser og potensiell rapportering til Økokrim. Motsatt vei vil også mistenkelige forhold avdekket lokalt av TTC henvises til Taaj for nærmere undersøkelser i nettverket som helhet. Saksbehandlingen ble beskrevet som løpende koordinert mellom TTC og Taaj via elektroniske kommunikasjonsverktøy. Daglig leder opplyste under det stedlige tilsynet at det formelle og overordnede ansvaret uansett ligger hos betalingsforetaket.

Foretaket opplyste også at de ikke kjente alarmkriteriene som benyttes for transaksjonsovervåkning hos Taaj. Finanstilsynet ga i foreløpig rapport uttrykk for at dette anses som en alvorlig overtredelse av plikten til å overvåke transaksjoner etter hvitvaskingsloven § 24 første ledd.

Foretaket opplyser i tilsvaret, i motsetning til informasjon gitt under det stedlige tilsynet, at det er TTC Finans som behandler alle alarmer overvåkningssystemet utløser, men at Taaj også kan velge å gjøre undersøkelser, der resultatene deles med TTC Finans dersom Taaj når andre konklusjoner, eller har annen aktuell informasjon som TTC Finans ikke besitter.

I tilsvaret vises det samtidig til at TTC Finans ikke har tilgang til Taaj' ansattes vurderinger når en alarm utløses.

Hvitvaskingsloven § 24 første ledd stiller krav om løpende oppfølging av kundeforhold, herunder transaksjonsovervåkning. Transaksjonsovervåkingen må være egnet til å kontrollere at kundens transaksjoner samsvarer med "innhentede opplysninger om kunden, kundens virksomhet og risikoprofil, midlenes opprinnelse og kundeforholdets formål og tilsiktede art.". Det følger naturlig av bestemmelsen at foretaket må kjenne innholdet i systemer, regler og scenarier som benyttes til transaksjonsovervåkning, og ha mulighet til å gjøre nødvendige tilpasninger, f.eks. i forhold til hvl. krav i § 7 om "Virksomhetsinnrettet risikovurdering", for å sikre etterlevelse av lovens krav til transaksjonsovervåkning.

Foretaket har opplyst i tilsvaret at det har bidratt til prosessen med å bygge opp den elektroniske overvåkingen i Norge, og har lagt ved beskrivelse av alarmscenarier. Det er også her motstrid mellom informasjon gitt under det stedlige tilsynet, og opplysninger i tilsvaret, jf. foretakets forklaring om manglende kjennskap til benyttede alarmkriterier, som beskrevet over. Uavhengig av at foretaket kan ha bidratt til oppbygging av transaksjonsovervåkingen, gikk det klart frem av det stedlige tilsynet og oppfølgingsspørsmål at foretaket ikke kjente innholdet i scenariene som benyttes. Finanstilsynet legger denne forklaringen til grunn.

I foreløpig rapport anså Finanstilsynet det slik at enkelte oppgaver knyttet til transaksjonsovervåkning og nærmere undersøkelser de facto var utkontraktert fra TTC Finans til Taaj, og at bestemmelsene om utkontraktering i hvitvaskingsloven § 23, og meldeplikt i Finanstilsynsloven § 4 c, ikke var overholdt. På grunn av delvis motstrid mellom informasjon gitt under det stedlige tilsynet og i oppfølgingsspørsmål, og informasjon i tilsvaret til foreløpig rapport, finner Finanstilsynet ikke grunnlag for å konkludere endelig på dette punktet, men bemerker at det er å anse som utkontraktering dersom foretaket eksempelvis ikke selv besørger utvikling av transaksjonsovervåkingen, eller ikke gjør tilpasninger av vesentlig betydning. Det er også utkontraktering dersom det er Taaj som eier systemet som anvendes i transaksjonsovervåkingen og i første hånd følger opp alarmer fra dette, uten at det foreligger avtale om kjøp av rettigheter til å bruke og tilpasse dette på selvstendig grunnlag.

Det er adgang til å benytte alarmscenarier utviklet av en tredjepart, men foretaket plikter som et minimum å sørge for at alarmscenariene nyttiggjør kunnskapen foretaket har om kundene. Det er videre viktig å kvalitetssikre transaksjonsovervåkingen mot den virksomhetsinnrettede risikovurderingen, jf. hvitvaskingsloven § 7, herunder norske forhold (lovgivning, nasjonale risikovurderinger etc.). Det vises her også til betalingsforetakets manglende virksomhetsinnrettede risikovurdering, jf. omtale ovenfor under punkt 1.1.

Hvitvaskingslovens § 24 krever blant annet overvåking av at transaksjoner samsvarer med innhentede kundeopplysninger og risikoprofil. Når foretaket ikke kjenner alarmscenariene som

benyttes i sin egen transaksjonsovervåkning, vurderes det som en alvorlig overtredelse av plikten til å overvåke transaksjoner, jf. hvitvaskingsloven § 24 første ledd.

Rapportering til Økokrim

Foretaket er pliktig til å rapportere mistanke om hvitvasking eller terrorfinansiering til ØKOKRIM, jf. hvitvaskingsloven § 26.

Overfor Finanstilsynet, har foretaket dokumentert innsending av én rapport om mistenkelig aktivitet til ØKOKRIM mellom 1. juli 2018 og tilsynsdato 24. mai 2019.

Rapportering av mistenkelige forhold til ØKOKRIM vil variere utfra en rekke faktorer, og det er derfor ikke mulig å angi noen helt eksakt forventning om rapportering fra det individuelle foretak, med hensyn til antall rapporter. Likevel er det Finanstilsynets oppfatning at det på bakgrunn av det enkelte foretaks størrelse, antall og type kunder (herunder kunder med høyere risiko), virksomhetens art, produkter og tjenester, og geografiske risikoforhold kan være grunnlag for å ha en forventning om et minstenivå på rapporteringen.

I lys av dette, er det Finanstilsynets vurdering at TTC Finans' rapportering av mistenkelige forhold, er så lav at det står i et sterkt misforhold til hva som er et rimelig og naturlig antall mistenkelige forhold for foretaket, hensett til virksomhetens risikoprofil. Det vises her til "1.1 Risikovurdering" ovenfor. Se også punkt 2 under.

Foretaket skriver i tilsvaret at det framover vil legge opp til en lavere terskel for rapportering.

Finanstilsynet vurderer at omfanget av rapporteringer, gitt foretakets virksomhet, innebærer at betalingsforetaket ikke har etterlevd rapporteringsplikten i hvitvaskingsloven § 26.

1.5 Opplæring

Opplæringskravet følger av hvitvaskingsloven § 36, og innebærer at "ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket, gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter loven her og i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering", samt at "Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres".

Foretaket informerte under det stedlige tilsynet at det ikke foreligger formelle opplæringsrutiner, men at opplæring skjer gjennom mer uformell kunnskapsoverføring mellom ansatte, møter, casediskusjoner, og deltakelse på den årlige hvitvaskingskonferansen. Det ble opplyst at det heller ikke føres logger over de opplæringsaktiviteter som er utført.

Den type opplæring som foretaket beskriver, herunder å ha en kultur også for uformell kunnskapsoverføring, er utvilsomt av betydning for å heve kunnskapsnivået blant de ansatte, men dette må komme i tillegg til, eller inngå i, formaliserte opplæringsrutiner, der gjennomførte opplæringsaktiviteter også loggføres.

Foretaket henviser til en opplæringsplan i den oppdaterte compliance-rutinen, mottatt i tilsvaret til foreløpig rapport, og foretaket mener at opplæringsplanen tilfredsstiller kravene etter hvitvaskingsloven § 36. Finanstilsynet har ikke blitt forelagt nevnte opplæringsplan tidligere, og det er ingen versjonsdatering i dokumentet. I lys av informasjon gitt under tilsynet, om at ingen formelle opplæringsrutiner finnes, legger Finanstilsynet til grunn at opplæringsplanen er utarbeidet

etter tilsynsdato. At en ny opplæringsplan *nå* eventuelt tilfredsstillers lovens krav, påvirker ikke konklusjonen om manglende etterlevelse på tilsynstidspunktet.

Foretakets tidligere svært mangelfulle opplæringspraksis innebærer at kravene etter hvitvaskingsloven § 36 ikke har vært etterlevd.

2 Transaksjoner hvor kunders identitet er misbrukt

I forkant av det stedlige tilsynet, mottok Finanstilsynet informasjon fra politiet om fire kunder med registrerte transaksjoner i Valutaregisteret, utført av TTC, som disse kundene opplyser ikke å ha gjennomført.

Fellestrekkene for de fire kundene er hovedsakelig at de også har transaksjoner gjennom TTC som vedkjennes, og synes å være mer i tråd med normal og forventet transaksjonsaktivitet. Transaksjonene som de fire kundene ikke vedkjenner seg, avviker markant fra kundens øvrige transaksjoner.

Finanstilsynet har også foretatt tilleggssøk i Valutaregisteret på identifiserte mottakere utenlands, og avdekket flere andre transaksjoner med samme kjennetegn, der avsendernes identitet også kan være misbrukt.

Under det stedlige tilsynet, ble det opplyst at det dreide seg om en "utro tjener", [redacted] og at alle transaksjonene bestridt av de aktuelle kundene, kunne knyttes til ham. Ifølge TTC Finans, ble [redacted] avskjediget ca. to måneder før det stedlige tilsynet på grunn av forhold beskrevet ovenfor, som foretaket ble presentert for under det stedlige tilsynet.

Finanstilsynet fikk opplyst at foretaket hadde fått mistanke på grunn av [redacted] og at det var på bakgrunn av disse forhold at et arbeid med å kreve BankID-signering for alle transaksjoner, ble iverksatt.

I forbindelse med Finanstilsynets oppfølgingsspørsmål etter det stedlige tilsynet, og i tilsvaret til foreløpig rapport, benekter foretaket å ha hatt kjennskap til at [redacted] har misbrukt kunders identiteter, før opplysninger om disse forhold ble gitt av Finanstilsynet under det stedlige tilsynet. I det vesentligste, er forklaringen i tilsvaret at foretaket hadde lagt merke til de avvikende transaksjonene, og gjort noen undersøkelser, men at en ikke hadde mistanke om at transaksjoner var sendt uten kunders samtykke, og at problemet med [redacted] var vedvarende og manglende etterlevelse av foretakets rutiner.

Finanstilsynet finner det alvorlig at omfanget av transaksjonene kunne bli så stort før foretaket iverksatte tiltak. Det forelå klare indikasjoner på at transaksjonene var uautoriserte og ulovlige,

betalingsforetaket hadde en medarbeider som gjennomgående ikke fulgte foretakets rutiner, og transaksjonene ble gjennomført av ham. Det er på det rene at foretaket vurderte [REDAKTERT] pliktbrudd som så graverende at det arbeidsrettslig ble gitt avskjed istedenfor ordinær oppsigelse av ham. Videre var de aktuelle mønstre og karakteristikk ved transaksjonene enkle å avdekke, og åpenbart egnet til å reise spørsmål vedrørende misbruk av kunders identiteter. Betalingsforetaket opplyser i sitt tilsvarende at transaksjoner utført av [REDAKTERT] er fulgt opp, men i lys av ovennevnte forhold fremstår denne oppfølgingen som meget utilstrekkelig.

[REDAKTERT]

Finanstilsynet mener at disse transaksjonene omfatter svært alvorlig misbruk av de fire angjeldende kunders identitet, og det er videre meget sannsynlig at slikt misbruk også gjelder flere andre personer, jf. omfanget av lignende modus, som beskrevet over. Finanstilsynets vurdering er at foretaket ikke har hatt en forsvarlig internkontroll som fanget opp og forhindret disse forholdene, og det konkluderes med manglende etterlevelse av hvitvaskingslovens § 35 (1). Disse forhold er av meget alvorlig karakter.

Videre legger Finanstilsynet til grunn at foretaket pliktet umiddelbart å foreta "nærmere undersøkelser" av *alle* relevante transaksjoner på det tidspunkt da foretaket hadde indikasjoner på avvik i transaksjoner gjennomført av [REDAKTERT]. Ikke bare på grunn av foretakets kjennskap til [REDAKTERT] vedvarende manglende etterlevelse av foretakets rutiner, men fordi transaksjonene i seg selv avvok markant fra kundens øvrige transaksjoner, hvilket dermed utløser en plikt til å gjennomføre nærmere undersøkelser, jf. § 25 andre ledd bokstav c). At slike "nærmere undersøkelser" ikke umiddelbart ble iverksatt, anser Finanstilsynet som grovt, og det innebærer at foretaket ikke har etterlevd undersøkelsesplikten i hvitvaskingslovens § 25 og rapporteringsplikten til Økokrim i lovens § 26.

3 Oppgjør og sikring av midler

Finansforetaksloven § 13-18 første ledd, jf. finansforetaksforskriften § 13-3 første ledd, stiller krav til sikring av kundemidler. Finansforetaksloven § 13-5 første ledd fastsetter at "Et finansforetak skal organiseres og drives på en forsvarlig måte".

Fordi foretakets bankforbindelse nekter gjennomføring av 'bulktransaksjoner' knyttet til pengeoverføring, har foretaket etablert en praksis der kontanter isteden fysisk fraktes ut av landet.

[REDAKTERT]

Finanstilsynet har i foreløpig rapport anført at foretakets praksis for fysisk frakt av kontanter, er "grovt uforsvarlig". Det vises til forsvarlighetskravet i finansforetaksloven § 13-5 første ledd, og krav til sikring av klientmidler i finansforetaksloven § 13-18 første ledd, jf. finansforetaksforskriften §13-3 første ledd.

Foretaket opplyser i sitt tilsvaret at kontantene som fraktes, i "det alt vesentlige" stammer fra gjennomførte betalingsoppdrag, der klientansvaret har opphørt fordi midlene er utbetalt, og at klientmidlene, som ennå ikke er utbetalt, bare utgjør en marginal andel. Foretaket opplyser at midlene, som fysisk fraktes, dermed i hovedsak er å anse som kredittoppgjør mellom betalingsforetaket og samarbeidspartner, og viser videre til at andelen av midlene der klientansvaret består, er godt dekket av foretakets ansvarlige kapital.

Finanstilsynet tar foretakets forklaring til etterretning, men bemerker at midler som fortsatt er omfattet av klientansvar skal sikres fullt ut iht. ovennevnte rettsregler, og at foretaket ikke kan unnlate å sikre klientmidler med begrunnelse i at usikrede klientmidler ikke overstiger ansvarlig kapital, selv om det aktuelle beløpet er oppgitt å være beskjedent.

Foretaket viser i tilsvaret også til Finanstilsynets brev av 8. februar 2019 (sak 19/599), og anfører at det burde kommet til uttrykk i brevet, dersom Finanstilsynets oppfatning er at fysisk pengetransport, er å anse som grovt uforsvarlig. Finanstilsynet viser her til senere oppfølgingsbrev av 14. mars 2019 i samme sak, der det redegjøres nærmere vedrørende fysisk transport og utførsel av kontanter. I brevet fremgår det at betalingsforetakets vurdering av forsvarlighet, er sentralt i forbindelse med slik virksomhet. Finanstilsynet er ikke kjent med noen slik vurdering fra foretaket.

TTC Finans har, ifølge Valutaregisteret, deklart femtito fysiske utførsler av kontanter ved Oslo Lufthavn i 2019 (til og med november). Gjennomsnittlig deklart beløp er ca. ni millioner kroner, og høyere beløp, opptil seksten millioner kroner, har forekommet flere ganger. [REDAKERT] Risikoen er heller ikke adressert i foretakets rutiner for risikostyring og internkontroll som Finanstilsynet har mottatt.

Finanstilsynet konkluderer at foretakets praksis for fysisk transport og utførsel av penger, er grovt uforsvarlig, og således ikke i samsvar med det generelle forsvarlighetskravet i finansforetaksloven § 13-5 første ledd.

4 Tilbakekall av tillatelse til å yte betalingstjenesten pengeoverføring

Det vises til Finanstilsynets brev "Foreløpig rapport fra stedlig tilsyn TTC Finans og varsel om tilbakekall av konsesjon" datert 05. august 2019, samt foretakets svar til varselet datert 6. september 2019. Foretakets tilsvaret endrer ikke Finanstilsynets foreløpige vurdering mht. tilbakekall av konsesjon gjengitt i forhåndsvarselet. Finanstilsynet fatter, på vegne av Finansdepartementet, følgende:

Vedtak

Med hjemmel i lov om finansforetak og finanskonsern (lov 10. april 2015 nr. 17) § 3-7 (1) bokstav b) tilbakekaller Finanstilsynet, på vegne av Finansdepartementet, tillatelse til å yte

betalingstjenesten pengeoverføring for TTC Finans AS. Vedtaket om tilbakekall innebærer at all betalingstjenestevirksomhet må stanses umiddelbart.

Grunnlaget for tilbakekall av konsesjonen, er overtredelse av hvitvaskingsloven §§ 7, 8, 9, 11, 12, 13, 17, 24, 25, 26, 35 og 36, samt finansforetaksloven § 13-5 første ledd. Overtredelsene er nærmere beskrevet ovenfor i rapporten. Det legges til grunn at overtredelsene er svært alvorlige, og at foretaket har hatt gjennomgående og vesentlige svakheter i etterlevelsen av sentrale deler av lovverket.

Finanstilsynet understreker styrets ansvar knyttet til en forsvarlig avvikling av konsesjonspliktig virksomhet i tråd med Finansforetaksloven kapittel 12. Finanstilsynet gir foretaket tillatelse i to uker fra mottak av dette brev til å drive den delen av konsesjonspliktig virksomhet som består i å besitte og håndtere kundemidler, men utelukkende for å besørge tilbakeføring til betaler. Mottak av nye betalingsoppdrag må opphøre umiddelbart.

Dette vedtaket kan påklages i henhold til forvaltningsloven §§ 28 flg. Klagefristen er tre uker etter mottakelse av dette brevet. Eventuell klage sendes Finanstilsynet. Klageinstansen er Finansdepartementet. Det gjøres oppmerksom på retten til å anmode om utsatt iverksetting av vedtaket, jf. forvaltningsloven § 42

For Finanstilsynet

Ann Viljugrein
direktør for bank- og forsikringstilsyn

Anders Schiøtz Worren
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:
Advokat Øystein Haugland
E-Revisjon AS